

* *

Դեռ ուրիշ ինչ նոր ելեկտրական գիւտեր ալ կրնան ըլլալ:

— Դժուար է այս բանն հաստատել և որոշել. սակայն թերևս օր մը մեր առջևը պարզուրի բնութեան ամենամեծ գտնութիւններն, Օ. դաշու ճանապարհորդութեան դժուարալինճիւն խնդիրը լուծելու համար միշտ բանի մը կ'սպասեմ, որ կարենայ օգնել ինձ այս հանգոյցը քակելու համար. այս նպատակաւ շատ աշխատեցայ, այլ արդիւնք մը չտեսայ. բայց այս գիւտը դեռ չգտած՝ ուրիշ բազմաթիւ գիւտեր ալ պիտի գտնուի. սակայն միւսն ալ պիտի գտնուի:

Այս խօսքերս ըսած ժամանակ Պ. Էտիսըն յօնքերն ամփոփած կարծես թէ օգոյ մէջ անտեսանելի բան մը կը գիտէր.

— Ապահով եղիր, աւելցուց, որ կազով աշխատողներն ի զուրիւրենց ժամանակը կը կորսնցնեն, ոչ երբեք պիտի յաճողին. ահաւասիկ օգտապարիկ գնդոց ուղղութեան խնդրոյն լուծումը. ստիպեալ ենք միշտ օգէն աւելի ծանր մեքենայ մը ի գործ ածել, և ահա ուրիշ զօրութիւն մը պէտք է որ այս մեքենան բարձրացնէ. դժուարութիւնը ահա այս «զօրութիւնը» գտնալուն մէջն է. և թերևս այս օրերսուս մէջ ես գըտնեմ զայն... ո՞ր գիտէ...

Առուպի մը լակոնումն ՚ի Շուէտ. — Յիւրաի հազուագիւտեան մը պիտի լինի, եթէ կարողանան ստուգիւ նշանակել ասուպի մը անկման վայրկեանը և նորա պայմանները՝ յորս կը կատարուի այս երևոյթս:

Սոյն բանս մերձակայ օրերուս մէջ դիպեցաւ ՚ի Շուէտ, յորում այս մարմիններէն մին տարուոյս Ապրիլի 6 ին վար ինկաւ: Անկումն եղաւ կարմիր լուսոյ փայլմամբ և որոտման նման շառաչիւնով: Այս աւսուպս կը կշռէ 11 հազարագրամ. 30 հարիւրորդամէրը խորութեամբ փոս մը փորեց գետնին վրայ՝ ինկած տեղը, այլ զուրս ցատքեց և հողին վերայ գտնուեցաւ փոսին ճեղքին մօտ:

Պարոն Նորտանքիոլ առաւ զայն Ստոքհոլմի թանգարանին համար, ուր առաջին անգամ զայն քննեցին: Իւր ընդհանուր գոյնն է թուի, մինչդեռ ներքին մասունքն տփգոյն և միխրագոյն են, Նորա զանգուածն թուի թէ մանգանէզէ կազմուած է, յորում կը նմարուին դեղին և կանաչ մետաղաց մասնիկներ. իւր ջերմութեան աստիճանն հասաւ մինչև ՚ի կարմրութիւն:

Զիոց վրայէն ձանձերը հեռացնելու հնարք.

10. Նախ, պէտք է սակաւիկ ինչ գիւյ (cade) իւղով չփել զլուխը և կենդանւոյն զգայուն մասերը: Այս իւղս կը գտնուի ամէն դեղաւաճառաց քով:

20. Երկրորդ, պէտք է քացախով չփել ձիոյն գլուխը: Այս 'ի գործ դրուած հնարքս, կենդանւոյն սաստիկ տաքութիւն զգացած ատենը և միանգամայն երկար ընթացից միջոց, կրկին օգտակարութիւն ունի. նախ կը հեռացնէ ճանճերը ձիոց վրայէն՝ որք կը նեղեն զկենդանիս, և երկրորդ նոր զօրութիւն մի ևս կուտայ անոնց. և այս բանըս վարսակի տեղ կը ծառայէ:

Փայտէ իռղ հանելուտ արուեստն 'ի Շուէտ. — Այս արուեստս երթալով տարուէ տարի կը զարգանայ 'ի Շուէտ: Երաւին այն մասերն՝ որք մինչև ցայսօր անօգուտ բան մի համարուած էին, ինչպէս կոճղերն և արմատք, այժմ այլ ևս անտառաց մէջ չեն ձգեր, այլ զանազան գործողութեանց միջոցով բաց յիւղէն՝ կը հանեն ևս խէժ բեւեկոյ, քացախական թթուտ, ածուխ և կուպր: Այս փայտիւղն՝ զոր արգ կը հանեն 'ի Շուէտ, սովորական կանթեղաց մէջ չի գործածուիր, կարգէ գութս ծուխ հանելուն պատճառաւ: Ուստի պէտք է մասնաւոր առանձին կանթեղաց համար գործածել զայն, որոնք նման ըլլան կազի կանթեղաց:

Փայտիւղոյն մէկ լիգրն կ'արժէ 55 սանթիմ. ամենևին չի ճայթիր և կազէն 25 անգամ աւելի դանդաղ կը սպառի: Այս իւղս գրեթէ կելլէ միայն յեղննափայտէ և 'ի սոճուոյ: Շուէտի մէջ երեսուն գործատունք կան այս արուեստիս, ուր տարուան մէջ գրեթէ 40 հազար լիգր իւղ կը հանեն:

Տեղափոխութիւն կենդանեաց:— Ամենայն կենդանի ունի յիւրեան՝ ընդառայ ջանք մի իւր գոյութիւնը պահելու և աճեցնելու համար, որոյ արդիւնքն է տեղափոխութիւնն: Զմեռ ատեն բազում ծովային հորթք գէպ 'ի հարաւ կը գաղթեն. ռէկը¹ և պիրենեան այծք կ'իջնեն 'ի հովիտս, իսկ խլուրդն գրեթէ 4, 80 մէդր գետնին տակ կը մտնէ: Սովորաբար ցամաքային կենդանեաց ճանապարհորդութիւնն աւելի կարճ է, քան ջրային և օդային կենդանեաց: Անոնք ժամանակ գաղթական թռչունք՝ մղեալ իրենց բնական ազդմամբ կը դիմեն գէպ 'ի բեւեռն, իսկ գարնան՝ վերստին կը դառնան: Գրեթէ ամենայն թռչունք՝ իրենց ճանապարհորդութիւնը կ'ընեն ցերեկ ատեն, 'ի բոց առեալ լորամարգին, վայրի կարապի, և այլ մի քանի թռչունք, որք գիշեր միջոց կ'ընեն: Թռչոց իւրաքանչիւր տեսակին՝ ընդ մէջ հասարակածին և բեւեռի՝ զաղթականութեան գօտի մի կը գրաւեն, 20 աստիճանի ներքև: Այսպէս, անաւ քիւմալիսն կրօնէանտէն կը գիմէ 'ի Շուէտ և յԱլգիրա. դրախտալան հաւն² ձմեռ ատեն իսլանտայէն կ'երթայ 'ի հիւսիսային Գերմանիա. կըտցարն³ լարոնիայէն և Սիպերիայէն 'ի Գերմանիա. արագիւն, կուռնկն և ծիծառն կը գաղ-

¹. Renna, տեսակ մի եղնիկ է:

². Ortolano.

³. Beccaccia.

թեն հիւսիսային Եւրոպայէն դէպի Պէրպէրիստան և յեգիպտոս : Այս թռչնոց ճանապարհին ուղղութիւնն է հարաւ-արեւելք և հիւսիս-արեւելք :

Թատերախօս գործի. — Անցեալ օր Պ. Էտիսըն մինչդեռ փարիզու աշխարհանդիսին մէջ հեռախօս գործիներու սրահակը կ'այցելէր՝ անկարծելի բան մը պատահեցաւ : Պէրթըն հեռախօս գործւոյն մի հանճարեղ գործածութիւնը ներկայացուց հռչակաւոր ամերիկացւոյն : Այս նոր գործին կը կոչուի Թատերախօս. քիչ ատենէն այս գործին քաղաքին այլ և այլ տեղերը պիտի հաստատուի. 50 հարիւրեակ վճարելով՝ ամէն մարդ կրնայ հինգ վայրկենի չափ լսել տեսարանին մէջ երգուած երաժշտութիւնը : Ներկայացուցած ժամանակ գործին նուագահանդիսի մը հետ հալորդակցութեան մէջ էր, որով Պ. Էտիսըն ամենամեծ ճշգրտեամբ լսեց բաւական հեռաւորութեամբ տրուած նուագահանդէսն. մեծանուն ելեկտրագէտն աղաչեց հնարուղաց որ այս գործին 'ի Նիւ-Եօրք ևս հաստատեն : Արդեօք երբ պիտի լսենք անդրատլանդեան նուագածութիւնքը :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Անգղիա. — Այս ամոնոյս քաղաքական նշանաւոր դէպքն եղաւ յԱնգղիա Գերմանիոյ կայսեր Գուլիէլմոսի այցելութիւնն առ Վիկտորիա. այս այցելութիւնը ընդունեցաւ բրիտանական մեծ և հզօր ժողովուրդը իւր արժանաւայել պատուով : Գերմանիոյ արդի կայսեր պատերազմասէր և բուռն բնութիւնը ամէն պետութիւն յայտնի գիտնալով մեծամեծ և ահեղ պատերազմական հանդիսօք պատուեցին զինքը. Անգղիա ալ երիտասարդ վեհապետին աչաց առջև պարզեց ցարդ շտեմնուած տեսարան մը. 100 նաւերէ աւելի բազկապէս նաւատորմ մը, որ 'ի մի հաւաքուեր էր անհաւատալի երազութեամբ երեք օրուան մէջ՝ կատարեց իր պատերազմական շարժումները ողջունելով զկայսրն : Գուլիէլմոս մեծ ուրախութիւն և գոհութիւն յայտնեց միեռակայ անձանց՝ այսպիսի մեծ և շտեմնուած նաւահանդիսի մը համար. զարմացաւ և գովեց արդէն Անգլիացւոց բնածին և ընդաբոյս ծովային շարժմանց կատարելութիւնն և ճշգրտութիւն համար. և յետ ամենասիրալիք ընդունելութեան 'ի կողմանէ թագուհւոյն, ջերմ համակրանօք մեկնեցաւ յԱնգղիայէ :

Բնական է, այսպիսի այցելութիւն մը բազում մեկնութեանց առիթ եղաւ. Անգղիոյ խորհրդարանին մէջ երեսփոխանաց մին հարցուց կառավարութեան. « Արդեօք ըստ զրուցաց ճիշդ է որ Անգղիա ևս ծածուկ և գաղտնի դաշնագրութեամբ յարեցաւ յերբակի